

ÚSTAV PRO ČESKOU LITERATURU AV ČR, v. v. i.
Na Florenci 1420/3, 110 00 Praha 1, ☎ +420 234 612 111
e-mail: literatura@ucl.cas.cz; www.ucl.cas.cz

TISKOVÁ ZPRÁVA

Dne 20. 8. 2015 přichází do knihkupectví monografie *V obecném zájmu. Cenzura a sociální regulace literatury v moderní české kultuře, 1749–2014*.

V Praze 20. 8. 2015

Rozsáhlá dvousvazková publikace je první českou vědeckou prací, která se zabývá cenzurou literatury v mimořádně dlouhém časovém záběru od Antonína Koniáše až po rappera Řezníka. Monografii napsal kolektiv autorů Ústavu pro českou literaturu AV ČR (ÚČL) pod vedením Michaela Wögerbauera. Vydává nakladatelství Academia ve spolupráci s ÚČL.

Dějiny české literatury již od 18. století provázejí stížnosti spisovatelů na to, jak je jejich tvorba omezována cenzurou. Přesto první odborná syntéza tohoto tématu vychází až nyní. Kniha *V obecném zájmu* zkoumá podoby literární cenzury od poloviny 18. století, kdy výkon cenzury začal ve svých rukou soustřeďovat osvícenský stát, až do nástupu internetu na počátku 21. století.

Autorský tým při práci na knize vstřelil diskuse o povaze cenzury, jež v humanitních vědách probíhají od šedesátých let 20. století. Předkládaná kniha proto k fenoménu cenzury přistupuje inovativně a nechápe regulaci literatury pouze jako soubor zákazů brzdících všeobecný pokrok. Naopak se jí snaží popsat jako komplexní jev zakotvený ve struktuře kultury, který literární tvorbu i její recepci nejen omezuje, ale i povzbuzuje, provokuje a obohacuje. Nutnost omezit bezbřehou svobodu slova byla přitom vždy odůvodňována vyšším, obecným zájmem příslušné společnosti.

První svazek monografie zkoumá cenzuru od doby Marie Terezie až ke konci první československé republiky, druhý pak zachycuje podoby regulace literatury jak v období totalitárních diktatur a plánovaného hospodářství, tak v prostředí liberální demokracie a volného trhu. Oba přináší příběhy čelných spisovatelů a vzdělavců v českých zemích, jejichž dílo ovlivňovala dobová cenzura a sociální regulace, například Bernarda Bolzana, Jakuba Arbesa, Jakuba Demla, Jaroslava Haška, Franze Kafku, Petra Bezruče, Karla Čapka, Bohumila Hrabala či Václava Havla.

Každá z osmi chronologických částí knihy jednak podává obecný přehled o podobě a proměnách státní cenzury v příslušné době, jednak nabízí soubor případových studií, které na vybraných tématech ukazují působení literární cenzury v detailu. Autoři neomezují svou pozornost na kanonizovanou uměleckou tvorbu, nýbrž berou v potaz i literaturu populární, dobovou publicistiku či německy psané texty. Kniha není pouhým přehledem dějin cenzury, ale otevírá širší spektrum problémů: jaký je vztah cenzury a výsledné podoby díla, jakými prostředky lze cenzuru obcházet či za jakých okolností občané proti cenzuře protestují a kdy po ní naopak sami volají.

Publikace bude veřejnosti představena v úterý 15. září 2015 v přednáškovém sále ÚČL AV ČR (Na Florenci 1420/3, Praha 1) v rámci *Dne s dějinami literární cenzury*. Program *Dne* naleznete s předstihem na www.ucl.cas.cz.

Michael Wögerbauer, Petr Píša, Petr Šámal, Pavel Janáček a kol.: **V obecném zájmu. Cenzura a sociální regulace literatury v moderní české kultuře. 1749–2014**, Praha, Academia – Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., 2015, 2 svazky, 1661 stran.

Recenzní výtisky: Academia: Marie Böhmová, bohmov@academia.cz

ÚČL: Olga Macáková, macakova@ucl.cas.cz, 222 828 117

Obálka ke stažení zde:

<http://www.academia.cz/v-obecnem-zajmu.html>

Press kit s obrazovým materiálem, ukázkami a dalšími textovými podklady ke stažení zde:

<http://www.ucl.cas.cz/cs/pro-novinare/tiskove-zpravy>

Další informace

Mag. Dr. Michael Wögerbauer

woegerbauer@ucl.cas.cz

mob.: 604 353 828

Mgr. Petr Píša

pisa@ucl.cas.cz

mob.: 603 114 577

PhDr. Petr Šámal, Ph.D.

samal@ucl.cas.cz

mob.: 603 519 067

Ing. Pavel Janáček, Ph.D.

janacek@ucl.cas.cz

mob.: 603 862 039